

Триглав пензиско друштво АД, Скопје
Бул. 8-ми Септември бр. 18, кат 2
1000 Скопје

triglav

Финансиски извештаи за работењето на Триглав пензиско друштво АД Скопје

За периодот

01.01.2020 - 30.09.2020

Октомври 2020

Содржина

Биланс на успех за периодот	7
Извештај за паричните текови за периодот.....	9
Извештај за промени во главнината за периодот	10
Белешки кон финансиските извештаи.....	11

Биланс на состојба на ден

30.09.2020					
р.б.	група на конта или конто	ПОЗИЦИЈА	Белешка	31.12.2019 во МКД	30.09.2020 во МКД
1	2	3	4	5	6
		СРЕДСТВА			
1		А.Побарувања за запишана а неуплатена основна главнина		-	-
2		Б. Долгорочни средства (3+10+18+19+27+28)		129.511.076	95.285.402
3	0	Нематеријални средства (4+5+6+7+8+9)	14	16.145.940	14.899.902
4		1.Основачки издатоци		-	-
5		2.Гудвил (Goodwil)		-	-
6		3.Патенти, лиценци и концесии		-	-
7		4.Заштитни знаци и слични права		-	-
8		5.Аванси за нематеријални средства		-	-
9		6.Останати нематеријални средства		16.145.940	14.899.902
10	1	Материјални средства (11+12+13+14+15+16+17)	15	6.121.908	5.549.932
11		1.Земјишта и шуми		-	-
12		2.Градежни објекти		-	-
13		3.Постројки и опрема		723.358	774.238
14		4. Алат, погонски и канцелариски материјал, мебел и транспортни средства		4.613.405	4.108.982
15		5.Аванси за материјални средства		-	-
16		6.Материјални средства во подготовка		-	-
17		7.Останати материјални средства		785.145	666.712
18	2	Вложувања во недвижности		-	-
19	3	Долгорочни финансиски вложувања (20+21+22+23+24+25+26)		107.243.228	74.835.568
20		1.Вложувања во поврзани субјекти (во акции или удели)		-	-
21		2.Заеми на поврзани субјекти		-	-
22		3. Финансиски средства кои се чуваат до доспевање		-	-
23		4. Финансиски средства расположиви за продажба	16	11.743.228	23.835.568
24		5. Финансиски средства според објективна вредност преку добивка или загуба		-	-
25		6. Дадени кредити, депозити и кауции	17	95.500.000	51.000.000
26		7. Останати долгорочни вложувања		-	-
27	4	Долгорочни побарувања		-	-
28	5	Одложени даночни средства		-	-
29		В. Краткорочни средства (30+38+42+49+55+59+60+67+72+73)		44.324.267	51.479.493
30	10	Парични средства и парични еквиваленти (31+32+33+34+35+36+37)		43.515.198	41.939.807
31		1.Жиро сметки		957.574	32.843.307
32		2.Благајна		-	-
33		3.Девизни сметки		57.624	-
34		4.Девизни акредитиви		-	-
35		5.Девизна багајна		-	-
36		6. Депозити и хартии од вредност- парични еквиваленти	18	42.500.000	9.096.500
37		7.Останати парични средства		-	-

(продолжува на следна страна)

Биланс на состојба – продолжено

38	11	Побарувања од поврзани субјекти(39+40+41)		89.687	29.105
39		1. Побарувања од поврзани субјекти по основ на продажба на производи и услуги		-	-
40		2. Побарувања по камати од поврзани субјекти		-	-
41		3. Останати побарувања од поврзани субјекти		89.687	29.105
42	12	Побарувања од купувачите (43+44+45+46+47+48)		163.612	276.443
43		1. Побарувања од купувачи		7.430	-
44		2. Побарување за надоместок од уплатени придонеси		17.005	10.137
45		3. Побарување за надоместок за управување со средства		101.243	264.134
46		4. Побарувања за надоместок за премин		-	-
47		5. Побарувања од камати на депозити и хартии од вредност		25.991	2.172
48		6. Останати побарувања		11.943	-
49	13	Побарувања од државата и други институции (50+51+52+53+54)		-	-
50		1. Данок на додадена вредност		-	-
51		2. Побарувања за повеќе платен персонален данок на доход		-	-
52		3. Побарувања за повеќе платени даноци и придонеси од		-	-
53		4. Побарувања за повеќе платени даноци од добивката		-	-
54		5. Побарувања од државата и други институции врз основа на останати неспомнати давачки		-	-
55	14	Побарувања од вработените (56+57+58)		140	22.629
56		1. Побарувања од вработените за повеќе исплатени плати и надоместоци на плати и други примања		-	-
57		2. Побарувања од вработените за аконтации за службени патувања		-	-
58		3. Останати побарувања од вработените		140	22.629
59	15	Останати побарувања		-	-
60	16	Краткорочни финансиски средства (61+62+63+64+65+66)		-	8.500.000
61		1. Вложувања во поврзани субјекти (во акции или удели)		-	-
62		2. Краткорочни кредити и заеми		-	-
63		3. Хартии од вредност кои се чуваат до доспевање		-	-
64		4. Хартии од вредност според објективна вредност преку добивка или загуба		-	-
65		5. Краткорочно орочени средства	19	-	8.500.000
66		6. Останати краткорочни вложувања		-	-
67	19	Платени трошоци за идните периоди и недостасана наплата на приходи (АВР) (68+69+70+71)		555.630	711.509
68		1. Однапред платени трошоци		98.315	25.239
69		2. Трошоци што се разграничуваат на повеќе години		457.315	686.270
70		3. Пресметани приходи што не можеле да бидат фактурирани		-	-
71		4. Останати платени трошоци и пресметани приходи		-	-
72	32	Залиха на резервни делови		-	-
73	35	Залиха на ситен инвентар и амбалажа		-	-
74		Г.Вкупно средства (1+2+29)		173.835.343	146.764.895
75		Д.Вонбилансна евиденција		-	-

(продолжува на следна страна)

Биланс на состојба – продолжено

		ГЛАВНИНА И ОБВРСКИ			-
76		А. Главнина и резерви (77+81+82+83+87+90)		165.382.742	143.008.852
77	90	Основна главнина- запишан капитал (78+79+80)	20	184.483.800	184.483.800
78		1. Основна главнина- запишан и уплатен капитал		184.483.800	184.483.800
79		2. Запишана а неуплатена основна главнина		-	-
80		3. Сопствени акции и удели		-	-
81	91	Премии на емитирани акции		-	-
82	93	Ревалоризициона резерва		-	-
83	94	Резерви (84+85+86)		-	-
84		1.Законски резерви		-	-
85		2.Статутарни резерви		-	-
86		3.Останати резерви		-	-
87	95	Акумулирана добивка и добивка за финансиската година (88+89)		-	-
88		1.Акумулирана добивка		-	-
89		2.Добивка за финансиската година		-	-
90	96	Пренесена загуба и загуба за финансиската година (91+92)		(19.101.058)	(41.474.948)
91		1.Пренесена загуба		-	(19.101.058)
92		2.Загуба за финансиската година		(19.101.058)	(22.373.890)
93		Б.Долгорочни обврски (94+97)		870.092	870.092
94	27	Долгорочни резервирања (95+96)		870.092	870.092
95		1. Резервирања за пензии, отпремнини и сл. Обврски кон вработени		870.092	870.092
96		2. Останати долгорочни резервирања за ризици		-	-
97	27	Долгорочни обврски (98+99+100+101+102+103)		-	-
98		1.Долгорочни обврски спрема пензиските фондови		-	-
99		2. Долгорочни обврски спрема поврзани субјекти		-	-
100		3. Долгорочни обврски врз основа на заеми, кредити и кауции		-	-
101		4. Долгорочни обврски спрема добавувачите		-	-
102		5. Долгорочни обврски врз основа на хартии од вредност		-	-
103		6. Одложени даночни обврски		-	-
104		В.Краткорочни обврски (105+108+114+120+123+124+128)		7.582.509	2.885.950
105	21	Краткорочни обврски спрема поврзани субјекти (106+107)		8.325	23.066
106		1. Краткорочни обврски спрема поврзани субјекти во земјата		8.325	23.066
107		2. Краткорочни обврски спрема поврзани субјекти во странство		-	-
108	22	Обврски кон добавувачите (109+110+111+112+113)		6.005.972	1.028.926
109		1.Обврски кон добавувачите во земјата		1.495.500	426.189
110		2.Обврски кон добавувачите во странство		4.510.472	527.283
111		3.Обврски кон МАПАС		-	-
112		4.Обврски кон Фондот на ПИОМ		-	39.000
113		5.Обврски кон чувар на имот		-	36.454

(продолжува на следна страна)

Биланс на состојба – продолжено

114	23	Краткорочни обврски за даноци и други давачки (115+116+117+118+119)	319.724	147.408
115		1. Обврски за данок на додадена вредност	319.724	121.121
116		2. Обврски за персонален данок на доход	-	26.291
117		3. Обврски за даноци и придонеси од плати	-	(4)
118		4. Обврски за даноци од добивката	-	-
119		5. Обврски кон државата и други институции врз основа на останати неспомнати давачки	-	-
120	24	Обврски спрема вработените	23.971	578
121		1. Обврски за плата и надоместоци на плата	-	-
122		2. Останати обврски спрема вработените	23.971	578
123	25	Останати краткорочни обврски и краткорочни резервирања	7.364	91.617
124	26	Краткорочни финансиски обврски (125+126+127)	-	-
125		1. Краткорочни обврски врз основа на заеми и кредити од поврзани друштва	-	-
126		2. Краткорочни обврски врз основа на заеми и кредити во земјата и од странство	-	-
127		3. Обврски врз основа на останати краткорочни финансиски средства	-	-
128	29	Одложено плаќање на трошоци и приходи во идните периоди (129+130)	1.217.153	1.594.355
129		1. Пресметано а одложено плаќање на трошоците	1.217.153	1.594.355
130		2. Останато одложено плаќање на трошоците и приходите	-	-
131		Г. Вкупно обврски (93+104)	8.452.601	3.756.042
132		Д. Вкупно главнина и обврски (76+131)	173.835.343	146.764.894
133		Ѓ. Вонбилансна евиденција		

Биланс на успех за периодот

Од 01.01.2020 до 30.09.2020					
р.б.	група на конта или конто	ПОЗИЦИЈА	Белешка	2019 МКД	30.09.2020 МКД
1	2	3	4	5	6
1	73	Приходи од управување со фондот (2+3+4)	4	4.116.732	4.528.585
2		Приходи од надоместок од придонеси		3.661.234	2.810.889
3		Приходи од надоместок за управување		452.723	1.716.770
4		Приходи од надоместок за премин		2.775	926
5	70	Расходи од управување со фондот (6+7+8+9+10+11+12)	5	5.538.866	5.663.397
6		1.Расходи за МАПАС		1.307.169	1.127.894
7		2.Расходи за чуварот на имот		64.599	238.816
8		3. Расходи за Фондот на ПИОМ (% од уплатени придонеси)		162.020	141.642
9		4. Трошоци за трансакции		-	-
10		5. Трошоци за маркетинг		2.094.511	999.038
11		6. Трошоци за агенти		1.002.808	2.246.448
12		7. Останати трошоци за управување со фондот		907.759	909.559
13		Добивка или загуба од управувањето со фондот (1-5)		(1.422.134)	(1.134.812)
14	76	Останати приходи на друштвото	6	235.628	(22)
15	40-46	Расходи од управување со друштвата (16+17+18+19+20+21)		19.017.336	23.237.035
16		1. Трошоци за суровини и други материјали	7	324.877	391.269
17		2. Трошоци за услуги	8	4.762.596	7.422.906
18		3. Плати и надоместоци на плата и останати трошоци на вработените	9	8.816.307	11.392.334
19		4. Амортизација и вредносно усогласување	10	704.845	2.175.626
20		5. Резервирања за трошоци и ризици	11	870.092	-
21		6. Останати трошоци од работењето	12	3.538.619	1.854.900
22	77	Финансиски приходи (23+24+25+26+27+28+29+30)		1.124.890	1.997.979
23		1. Приходи од вложувања во поврзани субјекти		-	-
24		2. Приходи од вложувања во неповрзани субјекти		-	-
25		3. Приходи врз основа на камати од работењето со поврзани субјекти		-	-
26		4. Приходи од курсни разлики од работењето со поврзани друштва		-	-
27		5. Приходи врз основа на камати од работењето со неповрзани субјекти	13	1.124.890	1.997.979
28		6. Приходи врз основа на курсни разлики од работењето со неповрзани субјекти		-	-
29		7. Нереализирани добивки (приходи) од финансиски средства		-	-
30		8. Останати финансиски приходи		-	-

(продолжува на следна страна)

Биланс на успех – продолжено

31	47	Финансиски расходи (32+33+34+35+36+37+38+39+40)	22.106	-
32		1. Камати од работењето со поврзани субјекти	-	-
33		2. Курсни разлики во работењето со поврзани субјекти	-	-
34		3. Останати финансиски расходи од работењето со поврзани субјекти	-	-
35		4. Камати од работењето со неповрзани субјекти	-	-
36		5. Затезни камати	22.106	-
37		6. Курсни разлики од работењето со неповрзани субјекти	-	-
38		7. Нереализирани загуби (расходи) од финансиски средства	-	-
39		8. Вредносно усогласување на долгорочни финансиски средства и хартии од вредност расположливи за продажба	-	-
40		9. Останати финансиски расходи	-	-
41		Вкупно приходи (1+14+22)	5.477.250	6.526.542
42		Вкупно расходи (5+15+31)	24.578.308	28.900.432
43		Добивка (Загуба) пред оданочување (41-42)	(19.101.058)	(22.373.890)
44		Данок на добивка	-	-
45		Добивка (загуба) по оданочување (43-44)	(19.101.058)	(22.373.890)

Војдан Јорданов

Претседател на Управен одбор

Маријан Николовски

Член на Управен одбор

Извештај за паричните текови за периодот

Од 01.01.2020 до 30.09.2020		
р.б.	Позиција	Износ
1	Парични приливи од деловни активности	4.617.249
2	Парични одливи од деловни активности	(27.943.490)
3	Нето паричен тек од деловни активности (1-2)	(23.326.241)
4	Парични приливи од инвестициски активности	37.930.526
5	Парични одливи од инвестициски активности	(16.179.676)
6	Нето паричен тек од инвестициски активности (4-5)	21.750.850
7	Парични приливи од финансиски активности	-
8	Парични одливи од финансиски активности	-
9	Нето паричен тек од финансиски активности (7-8)	-
10	Нето зголемување или намалување на парите и паричните еквиваленти (3+6+9)	(1.575.391)
11	Пари и парични еквиваленти на почетокот на периодот	43.515.198
12	Пари и парични еквиваленти на крајот од периодот	41.939.807

Извештај за промени во главнината за периодот

Од 01.01.2020 до 30.09.2020				
	Акционерски капитал	Добивка/ (загуба) за тековниот период	Акумулирана добивка/ (загуба)	Вкупно
Состојба на 31.12.2019	184.483.800	(19.101.058)	-	165.382.742
Добивка/(загуба) за тековниот период	-	(22.373.890)	-	(22.373.890)
Пренос во акумулирана добивка	-	19.101.058	(19.101.058)	-
Состојба на 30.09.2020	184.483.800	(22.373.890)	(19.101.058)	143.008.852

Белешки кон финансиските извештаи

1. Општи информации

Триглав пензиско друштво АД Скопје е акционерско друштво основано во Март 2019 година согласно позитивни законски прописи на Република Северна Македонија. Својата дејност Друштвото ја започнува со добивање на Решение бр.14-244/13 од 20.03.2019 година од страна на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (МАПАС) и уписот во Централниот регистар на Република Северна Македонија.

Основната и единствена дејност на Друштвото согласно националната класификација на дејности е управување со задолжителен и доброволен пензиски фонд во согласност со одредбите на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и Закон за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување и другите позитивни законски и подзаконски прописи во земјата.

Акционерскиот капитал на Друштвото е во 100% сопственост на Заваровалница Триглав д.д. Љубљана, со седиште на ул. Миклошичева цеста 19, 1000 Љубљана, Република Словенија, дел од Групацијата Триглав, една од најголемите осигурителни и финансиски групации во регионот на Југоисточна Европа.

Седиште: бул. 8-септември, бр.18, кат 2, 1000 Скопје

Даночен број: 4057019545071

Матичен број : 7344228

Основен капитал: 3.000.000,00 EUR

Број на акции: 60.000

На 30.09.2020 година во Друштвото има 22 вработени лица на полно и неполно работно време.

Членови на органи на управување, на 30.09.2020:

УПРАВЕН ОДБОР	НАДЗОРЕН ОДБОР
Г-дин Војдан Јорданов, Претседател на Управен одбор	Г-дин Алјоша Уршич, Претседател на Надзорен одбор
Г-дин Маријан Николовски, Член на Управен одбор	Г-дин Блаж Кметец, член на Надзорниот одбор
	Г-дин Дарко Поповски, член на Надзорниот одбор
	Г-дин Никола Танасоски, Независен член на Надзорниот одбор (мандатот престанува на 30.09.2020 година)

2. Сметководствени политики

Сметководствените политики како специфични принципи, основни конвенции, правила и практики усвоени од страна на Друштвото, при внес на податоците во деловните книги, подготовка и презентирање на финансиските извештаи, утврдени се на основа на Законот за трговски друштва, усвоените Меѓународни сметководствени стандарди (МСС), Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ) објавени во Правилникот за водење на сметководство, Правилникот за формата и содржината на финансиските извештаи на пензиското друштво донесен од Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување - МАПАС, останатата важечка регулатива од областа на сметководството во Република Северна Македонија и согласно насоките за подготовка на финансиските извештаи утврдени на ниво на Групацијата Триглав, начела за процена, научни сознанија за современото работење и деловната политика.

Цел на утврдените политики е објективно искажување на финансиската состојба, успешноста во работењето и промената во финансиската состојба на Друштвото и истовремено добивање на квалитетни информации, релевантни за носење на деловни одлуки.

Основа за мерење

Финансиските извештаи се подготвуваат на основа на историска набавна вредност освен:

- финансиските средства по објективна вредност преку добивката и загубата; и
- средствата расположливи за продажба кои што се мерат по објективна вредност.

Функционална и презентациска валута

Финансиските извештаи се прикажани во македонски денари (“МКД” или “денари”), кои се функционална и презентациска валута на Друштвото.

Користење на проценки и расудувања

Изготвувањето на финансиските извештаи во согласност со Сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија, Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, и останатите пропишани законски и подзаконски акти од Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување бара од раководството да прави расудувања, проценки и претпоставки кои влијаат на примената на политиките и прикажаните износи на средствата, обврските, приходите и расходите. Реалните состојби може да се разликуваат од овие проценки.

Проценките и претпоставките постојано се прегледуваат. Измените на сметководствените проценки се признаваат во периодот во кој е извршена измена на проценката, доколку измената влијае само на тој период или се признаваат и во идните периоди доколку измената влијае и на идните периоди.

Информациите во врска со расудувањата направени од раководството во примената на сметководствените стандарди кои имаат значително влијание на финансиските извештаи се прикажуваат во белешките кон финансиските извештаи.

Трансакции во странска валута

Трансакциите во странска валута се искажуваат во денари според курсот важечки на денот на трансакциите. Монетарните средства и обврски искажани во странска валута на денот на известувањето се превреднуваат во денари според средниот курс важечки на денот на известувањето. Добивките и загубите од курсните разлики од монетарните средства се разлика помеѓу амортизираната набавна вредност во денари на почеток на периодот, коригирана за ефективна камата и плаќања во текот на периодот и амортизираната набавна вредност во странска валута вреднувана според курсот важечки на крајот на периодот.

Немонетарните средства и обврски искажани во странска валута, и кои се мерат по објективна вредност, се превреднуваат во денари според курсот важечки на денот на определувањето на објективната вредност. Курсните разлики кои произлегуваат од превреднувањето на износите во странска валута се признаени во извештајот за сеопфатната добивка, освен курсните разлики кои произлегуваат од превреднување на сопственичките хартии од вредност, кои се признаваат директно во капиталот.

Немонетарните средства и обврски искажани во странска валута кои се мерат по историска вредност се превреднуваат според курсот важечки на денот на трансакцијата.

Девизните средства со кои што работи Друштвото се претежно евра (ЕУР).

Средните девизни курсеви кои беа применети за прикажување на позициите на Извештајот за финансиската состојба деноминирани во странска валута, се следните:

Валута	31.12.2019	30.09.2020
1 ЕУР	61,4856	61,6950

Материјални средства

Сопствени материјални средства

Во Друштвото под материјални основни средства се сметаат оние средства кои се потребни за непосредно извршување на дејноста (градежни објекти, транспортни средства, компјутери и

компјутерска опрема, канцелариска опрема и мебел и друга опрема). Во опремата се вклучува и ситен инвентар со рок на траење повеќе од една година и вредност над 300 евра.

Материјалните средства се признаваат како средства, кога е сигурно дека Друштвото ги поседува истите, и дека од нив ќе остварува идни економски користи, и кога набавната вредност (трошоците за нивно стекнување) можат веродостојно да се измерат.

Доколку набавеното материјално средство е со поголема вредност, истото може да биде поделено на поединечни делови со различни векови на користење. Одговорно лице за ваква одлука е член на Управниот одбор. За материјални средства со поголема вредност се смета секое средство со набавна вредност преку 20.000 евра.

Признавање и мерење

Материјалното средство кое ги исполнува условите за признавање, при почетно признавање се вреднува по набавна вредност (по трошоците за набавка, трошоците за нивно стекнување). Набавната вредност на материјалното средство ги вклучува трошоците кои што се директно поврзани со стекнувањето на средството, односно:

- набавната цена (фактурирана вредност), вклучувајќи и царина и неповратни даноци на набавка, по одземање на трговски попусти и работи,
- сите трошоци кои можат директно да се припишат на доведување на средството до локацијата и работната состојба во која тоа е оперативно способно на начин предвиден од страна на раководството,
- првичната процена на трошоците за демонирање и отстранување на средството и обновување на просторот каде што тоа е лоцирано.

По почетно признавање како средство, материјалните средства се евидентираат по нивната набавна вредност (утврдена при почетното признавање) намалена за акумулираната амортизација (деpreciјација) и акумулираната загуба поради обезвреднување (оштетување).

Купениот софтвер кој е интегрален дел од функционалноста на соодветната опрема се капитализира како дел од таа опрема.

Последователни трошоци

Последователните трошоци, кои се однесуваат на веќе признаени материјални средства, се додаваат на сметководствената вредност на средствата, односно се признаваат како средство, само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Друштвото поврзани со ставката и кога набавната вредност на ставката може разумно да се измери. Сите други редовни одржувања и поправки се евидентираат како расходи во добивките или загубите во текот на финансискиот период во кој се јавуваат. Добивките и загубите поврзани со отуѓувањата се утврдуваат по пат на споредба на приливите со нето сметководствената вредност. Истите се вклучуваат во добивки или загуби во периодот кога настануваат.

Амортизација (депрецијација) на материјалните средства

Средствата се амортизираат по нивното ставање во употреба.

За средствата кои се набавени во текот на деловната година, депрецијацијата започнува да се пресметува првиот ден од следниот месец, кога средството е расположливо за употреба.

Средствата не се амортизираат доколку се трајно надвор од употреба.

Трошокот за амортизација (депрецијација) за секој период треба да биде признаен во Извештајот за сеопфатна добивка (Биланс на успех), освен доколку не е вклучен во сметководствената вредност на друго средство.

Прекин на пресметување на амортизација

Во случај на оштетување поради виша сила, пресметката на амортизацијата (депрецијацијата) и пресметката на исправката на вредност на материјалните основни средства привремено се прекинува. Прекинувањето трае онолку колку што е потребно за да се отстрани штетата. Привремено прекинување на пресметката на амортизацијата се врши доколку материјалното средство не може да се користиподолго од еден месец.

Амортизацијата (депрецијација) на материјалните основни средства престанува кога средството се рекласифицира како чувано за продажба или кога се прекинува со признавањето на средствата (при отуѓување или доколку не се очекуваат идни економски користи од неговата употреба).

Стапка на амортизација (депрецијација) на материјалните средства

Стапките на амортизација (депрецијација) на материјалните средства се одредуваат во зависност од корисниот век, што пак зависи од:

- очекуваната употреба на средството,
- очекувано физичко трошење и стареење,
- очекуваната техничка и пазарна застареност,
- очекувани законски и други ограничувања за употреба.

Друштвото го применува праволинискиот метод на депрецијација. За материјалните средства се применуваат следните годишни стапки на депрецијација:

Група на материјално средство	Годишни стапки
Градежни објекти	2,5%
Транспортни средства	15%
Компјутери и компјутерска опрема	25%
Канцелариска опрема и мебел	20%
Друга опрема	10%

Кога делови од ставките на недвижностите и опремата имаат различен корисен век, тие се евидентираат како одделни ставки (главни компоненти) на недвижностите и опремата.

Корисниот век на материјалните основни средства треба да се проверува годишно. Ако се утврди дека корисниот век е различен од оној што е веќе избран, соодветно се менува и период и метод на амортизација (депрецијација) за да таа метода го одрази променетиот начин на трошење. Ваквите промени се евидентираат како промени во сметководствената проценка во согласност со соодветен стандард.

Отпишување на материјалните средства

Сметководствената вредност на материјалните средства се отпишува при отуѓување (пример преку продажба, финансиски наем или преку донација) или кога не се очекуваат идни економски користи од нивната употреба и отуѓување.

Средствата кои се повлечени од активна употреба, а се чуваат за продажба или се чуваат за распределба кон сопствениците, се евидентираат по нивната сметководствена вредност на датумот кога средствата се повлечени од употреба.

Кога средствата се отпишуваат без паричен надоместок (пример при расходување), загубата во висина на сметководствениот износ веднаш се признава (на денот на отписот, односно расходувањето).

Корисната остаточна вредност при отпишувањето претставува приход, а неамортизираната набавна вредност се признава како расход во пресметковниот период во кој средствата се отпишани.

Доколку материјалното основно средство се планира да се продаде, истото мора да се пренамени во нетековни средства за продажба врз основа на одлука на Управниот одбор. Предлагачот на одлуката исто така мора да обезбеди проценка на објективната вредност на тоа средство, намалена за планираните продажни трошоци, и да го достави ова известување до Службата за финансиско сметководство и финансиска оператива во рок од 7 дена од денот на одобрувањето. Врз основа на овие документи, сметководствената евиденција евидентира оштетување и прераспределба на средството од материјални основни средства во нетековни средства кои се чуваат за продажба по сметководствена вредност или објективна вредност, намалени за трошоците за продажба, доколку оваа вредност е пониска.

Добивките и загубите од продажбите/отуѓувањето на недвижностите и опремата се определуваат споредувајќи ги надоместите од продажбата со сегашната вредност на недвижноститеи опремата и се признаваат нето како добивка или загуба во извештајот за сеопфатната добивка, во периодот во кој настануваат.

Обезвреднување на материјални средства

На крајот на секој период на известување се проценува дали постојат индикации дека материјалните средства се обезвреднети.

При проценка дали има навестување дека средството може да биде обезвреднето, се гледаат следните индикатори:

- во разгледуваниот период пазарната вредност на средството се намали многу повеќе од очекуваното поради протокот на време;
- значајни промени се појавуваат во технолошкото, пазарното, комерцијалното или правното опкружување;
- каматните стапки на пазарот се зголемени, а овие зголемувања веројатно ќе влијаат на дисконтната стапка што се користи при пресметување на вредноста при употреба и значително намалување на надоместливиот износ на средството;
- други навестувања (доказ за застарена или физичка штета на средството, очекувани промени во користењето на средствата со негативно влијание врз друштвото за осигурување и други навестувања).

Доколку постојат такви индикации, Друштвото мора да ја процени надоместливиот износ на средството. Како надоместлив износ се зема објективната вредност, намалена за трошоците за продажба или употребливата вредност, во зависност од тоа која е повисока. Ако надоместливиот износ на средствата е помал од неговата сметководствена вредност или од сметководствената вредност на неговата единица која генерира парични текови, сметководствената вредност на средството треба да се намали до неговиот надоместлив износ. Ваквото намалување е загуба поради обезвреднување, признаена во извештајот за сеопфатната добивка.

Единица која генерира парични текови е најмалата група на средства која може да се идентификува, којашто генерира парични приливи од континуирана употреба коишто во голем степен се независни од паричните приливи од други средства или групи на средства.

Загубите поради обезвреднување признаени во однос на единиците кои генерираат парични текови се распределуваат на средствата во единиците (група на единици) на пропорционална основа.

Надоместувачкиот износ на средството или единицата која генерира парични текови е поголемата од неговата употребна вредност и неговата објективна вредност намалена за трошоците за продажба на средството. При проценката на употребната вредност, проценетите идни парични текови се дисконтираат до нивната сегашна вредност со употреба на дисконтна стапка пред оданочување која ги одразува тековните пазарни проценки на временската вредност на парите и ризиците специфични за средството.

Анулирање на загубата поради обезвреднување на материјалните средства се признава само во случај на пораст на нивната надоместлива вредност, доколку тој пораст може да се поврзе со непристрасен настан кој настанал по признавање на обезвреднувањето. Загубата поради обезвреднувањето се анулира само до висина на сметководствената вредност која би се утврдила по одбивање на амортизацискиот отпис, во кој случај сметководствената вредност на средствата треба да се зголеми до неговата надоместлива вредност, кога за последен пат била признаена загуба пореди обезвреднување на средствата.

Добивките или загубите кои настануваат поради отуѓување или со намалување на сметководствената вредност поради обезвреднување се прикажуваат во Извештајот за сеопфатна добивка (Биланс на успех) како останати приходи или останати расходи.

Вложувања во недвижности

Вложување во недвижности

Вложувања во недвижности се вложувања во земјиште и згради кои се во сопственост на Друштвото, кои не се користат за употреба или работа на Друштвото. Недвижностите се определени како вложувања, во колку во нив не се извршуваат основните дејности на Друштвото, односно Друштвото користи незначителен дел на зградата.

Вложувањата во недвижности се признаваат како средства кога се исполнети следниве критериуми:

- Вложувањата во недвижности генерираат економски придобивки за Друштвото. Недвижниот имот се користи за изнајмување (закупнина), зголемување на нивната вредност, или за двете заедно.
- Овие средства не се наменети за продажба во блиска иднина.
- Набавната вредност може да биде веродостојно измерена.

Вложувањата во недвижности првично се мерат по нивната набавна вредност. Под набавна вредност на купените вложувања во недвижности се подразбира набавната цена и сите издатоци директно поврзани со нив (пример: правни услуги, данок за пренос на недвижности и други трошоци). За последователно мерење на вложувањата во недвижности, Друштвото го применува моделот на набавна вредност. Начинот на амортизацијата (депрецијација) и отпишување на овие средства е ист како и за материјалните средства.

Реалната вредност за отпис на овие средства се врши на основа на процена од страна на овластени проценители на вредност на недвижности.

На годишно ниво се проверува потенцијално оштетување на вложувањата во недвижности. Постапките за оштетување се исти како и за материјалните средства.

Нематеријални средства

Нематеријални средства

Нематеријални средства ги опфаќа вложувањата во патенти, лиценци, концесии, заштитни знаци, права на туѓи недвижности, вложувања во компјутерски софтвер, кога софтверот не е интегрален дел на соодветниот хардвер и други права.

Нематеријални средства се признаваат како средства кога е сигурно дека Друштвото ги поседува истите и дека од нив ќе оствари идна економска корист и кога набавната вредност на средствата може веродостојно да се измери.

Друштвото го применува моделот на набавна вредност и почетното признавање ги води нематеријални средства по нивната набавна вредност, намалена за акумулираната амортизација и акумулираните загуби поради оштетување.

Последователното признавање на нематеријалните средства (зголемување, замена на поединечен дел од таквото средство) е можно, само кога ја зголемуваат идната економска корист вклучена во дел од нематеријалните средства. Сите останати издатоци се признаваат во извештајот за сеопфатната добивка како трошоци како што настануваат.. Последователно зголемувањето на вредноста на нематеријалното средство е можно во следниве случаи:

- надградба на компјутерски програми, доколку тоа претставува дополнителна функционалност на програмата и во иднина ќе донесе дополнителни економски користи;
- средства, кои овозможуваат надградба на нови верзии на програмата и на тој начин се зачувува, односно одржува вредноста на лиценците;
- со купување дополнителни лиценци, со времетраење на договорот над една година.

Нематеријалните средства се класифицираат како нематеријални средства со определен век на употреба и нематеријални средства со неопределен век на употреба.

Компјутерските програми (софтвер) се признаваат како нематеријални средства во моментот кога се оспособени за користење. Во времето на стекнување, односно изградба, трошоците се евидентираат на посебно konto: компјутерски програми (софтвер) во фаза на изградба. Со завршување на изградбата на компјутерска програма, истата се активира и пренесува на аналитичка евиденција на нематеријални средства и се започнува со пресметката на амортизацијата.

Амортизација (деpreciјација) на нематеријалните средства

Начинот на амортизација кој го користи Друштвото е праволиниски метод на амортизација.

Нематеријалните средства со неопределен корисен век не се амортизираат.

За нематеријалните средства се применуваат следните годишни амортизациски стапки:

Група на нематеријално средство	Годишна стапка
Компјутерски програми – редовни	20%
Компјутерски програми за долгорочна примена (основен оперативен систем за управување со фондови)	10%
Други материјални права	20%

Отпишување на нематеријалните средства

Постапките за отпис се исти како и кај материјалните средства.

Нематеријалните средства кои се наменети за продажба, на основа на одлука на Управниот одбор, се прераспределуваат во некраткорочни средства за продажба. Предлог до Управниот одбор поднесува еден од членовите на управниот одбор, а предлогот се поднесува и до Надзорниот одбор доколку така бараат актите на друштвото.

Обезвреднување на нематеријалните средства

Вредноста на нематеријалните средства се проценува на крајот на секој период на известување, на начин кој се оценува дали постојат објективни индикации за обезвреднување на одделните средства. Во колку постојат такви индикации, Друштвото го проценува надоместливиот износ на средствата, со цел да се утврди оштетувањето. Кога евидентираните износ на средството е повисок од неговиот проценет надоместлив износ, тој веднаш се отпишува до неговиот надоместлив износ. Надоместливиот износ претставува повисокиот износ помеѓу нето продажната цена и употребната вредност на средствата.

Предлог за обезвреднување дава пописната комисија во својот извештај за попис, а на предлог на раководното лице кое е старател над наведеното нематеријално средство.

За нематеријалните средства со неограничен корисен век на употреба или нематеријалните средства кои се уште не се расположливи за употреба, надоместливата вредност се мери најмалку еднаш годишно без оглед дали постојат индикации за обезвреднување.

Анулирање на загубата поради обезвреднувањето на нематеријалните средства се признава само во случај на пораст на нивната надоместлива вредност, доколку тој пораст може да се поврзе со непристрасен настан кој настанал по признавање на обезвреднувањето. Загубата поради обезвреднувањето се анулира само до висината на сметководствената вредност која би се утврдила по одбивањето на амортизацискиот отпис, во кој случај сметководствената вредност на средствата треба да се зголеми до неговата надоместлива вредност, кога последен пат била признаена загуба поради обезвреднување на средствата.

Финансиски средства

Финансиските средства при почетното признавање се класифицираат во следниве групи:

- Финансиски средства измерени според објективната вредност преку билансот на успех (добивката и загубата);
- Финансиски средства кои се чуваат до доспевање;
- Заеми и побарувања;
- Финансиски средства расположливи за продажба.

Класифицирањето зависи од првобитната намена на вложувањето. Раководството при почетното признавање го одредува класифицирањето на вложувањето. Финансиските средства при почетното признавање се мерат според нивната набавна вредност, која претставува нивна објективна вредност, зголемена за трансакционите трошоци коишто претставуваат трошоци кои можат директно да се припишат на стекнувањето на финансиското средство (надомест и

провизии кои се плаќаат на агентите, советници, брокери, берзански посредници, обврски кон берзата и други плаќања поврзани со пренос). Ова не се однесува на финансиските средства кои се распоредени во групата на финансиски средства, измерени според објективната вредност преку билансот на успех.

Друштвото почетно ги признава заемите и побарувањата, депозитите и обврските по заеми на денот кога тие се настанати. Сите останати финансиски средства и обврски почетно се признаваат на датумот на тргување на кој што Друштвото станува странка на договорните одредби за инструментот.

Друштвото, најмалку на квартална основа, врши вредносно усогласување на финансиските вложувања до нивната објективна вредност или обезвреднување, и истото го евидентира.

Опис на класифицираните финансиски средства

Финансиски средства, измерени според објективната вредност преку билансот на успех

Во оваа категорија се вклучени две групи:

- А) финансиски средства измерени според објективната вредност преку билансот на успех, кои се чуваат за тргување;
- Б) финансиски средства измерени според објективната вредност преку билансот на успех, кои при почетното признавање така се назначени од страна на Друштвото.

По почетното признавање, овие средства се мерат според објективната вредност преку билансот на успех. Објективната вредност се утврдува врз основа на објавени цени на активниот пазар, освен за изведените финансиски инструменти со кои не се тргува и финансиските средства кои не котираат на берзата. Во тие случаи, објективната вредност се одредува врз основа на последните трансакциски цени или врз основа на модел на вреднување.

Добивката или загубата, која произлегува од промена во објективната вредност, се признаваат во Извештајот за сеопфатна добивка (Биланс на успех), во периодот во кој настануваат.

Финансиски средства кои се чуваат до доспевање

Финансиските средства кои се чуваат до доспевање се недериватни финансиски средства со фиксни или утврдливи плаќања и со фиксен датум на доспевање за плаќање, кои Друштвото има позитивна намера и можност да ги чува до доспевање, освен оние коишто Друштвото при почетно признавање ги назначува како средства според објективната вредност преку билансот на успех, оние кои што Друштвото ги назначува како средства расположливи за продажба и оние кои ја исполнуваат дефиницијата за заеми и побарувања.

Финансиските средства кои се чуваат до доспевање се мерат според амортизирана набавна вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Доколку објективната вредност на овие средства привремено се зголеми или намали под сметководствената вредност, оваа промена не влијае на износот на овие средства, односно промените не се признаваат во книгите, освен во случај на ризик од промена на финансиската положба на издавачот.

Доколку Друштвото продаде вложувањата кои се чуваат до достасување, освен во незначителни износи или како последица на неповторувачки, изолиран настан надвор од негова контрола, кој не може да биде разумно предвиден, сите други негови други финансиски средства кои се чуваат до достасување мора да бидат прекласифицирани како расположливи за продажба за тековната и следните две години на финансиско известување.

Заеми и побарувања

Заемите и побарувања (освен побарувања од работење) се недериватни финансиски средства со фиксни или утврдливи плаќања кои не котираат на активен пазар.

Заемите и побарувањата при почетно признавање се мерат според изворната вредност, а по почетното признавање по амортизирана набавна вредност со примена на методата на ефективна каматна стапка, намалени за евентуални загуби поради обезвреднување.

Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиските средства расположливи за продажба се оние недериватни финансиски средства кои се класифицираат како расположливи за продажба, или не се класифицираат како: заеми и побарувања, вложувања кои се чуваат до доспевање; или како финансиски средства според објективната вредност преку билансот на успехот. Всушност, кај овие финансиски средства не е позната намерата на Друштвото при купување или чување (ниту дали ќе тргуваат, ниту дали ќе се чуваат до доспевање), може да ги продаде тогаш кога ќе му се укаже прилика, или пак, може да се случи да ги чува до нивното доспевање.

Финансиските средства расположливи за продажба, по почетното признавање се мерат според нивната објективна вредност, без никакво одбивање на трансакциските трошоци, кои можат да настанат при нивната продажба или при друг начин на отуѓување.

Во случај на финансиски инструменти, кои не котираат на берза, објективната вредност се мери врз основа на последните трансакциски цени (официјални ценовници за откуп на хартии од вредност од различни берзански посреднички друштва или банки) или според моделот на вреднување (дисконтирање на очекувани парични текови).

Во случај на вложување во сопственички инструменти, кои немаат котирана пазарна цена на активен пазар и чија објективна вредност не може да се измери веродостојно, истата се мери според нивната набавна вредност.

Добивка или загуба, која произлегува од промената на објективната вредност на овие финансиски средства, се признава во сеопфатната добивка (акумулирана добивка) во капиталот (главнина), како зголемување (добивка) или намалување (загуба) на објективната вредност,

освен во случај на камати на средствата (кои се признаваат во билансот на успех), обезвреднување на средствата, како и при добивки и загуби од курсни разлики.

Во моментот кога се депризнаваат финансиските средства расположливи за продажба, акумулираната добивка или загуба, која претходно била призната во капиталот, треба да се рекласификува од капиталот (главнината) во билансот на успех.

Депризнавање на финансиските средства

Признатите финансиски средства се депризнаваат кога:

- Истекуваат договорените права за парични текови од финансиските средства;
- Друштвото ги задржува договорените права да прими парични текови од финансиските средства, но презема договорени обврски да ги плати тие парични текови на еден или повеќе ентитети согласно договор;
- Друштвото ги пренесува договорените права до приемот на паричните текови од финансиските средства и на истите:
  - Се пренесени сите ризици и користи кои произлегуваат од сопственоста врз средството,
  - Не се задржани или пренесени ризиците и користите кои произлегуваат од сопственоста врз средството, но предадена е контролата врз средството.

Доколку на пренесените финансиски средства Друштвото оствари камата и истата ја задржи, каматата се признава како посебно средство или обврска.

Обезвреднување на финансиски средства

Друштвото најмалку еднаш квартално, утврдува дали постојат непристрасни докази за обезвреднување на финансиските средства. Под непристрасни докази се сметаат: неплаќање на каматите и главницата, значајни финансиски тешкотии на издавачот, веројатност од стечај или финансиска реорганизација на издавачот, исчезнување на активен пазар поради финансиски тешкотии или други значајни податоци кои укажуваат дека постои мерливо намалување на оценетите идни парични текови, вклучувајќи економски проблеми во земјата или локалното окружување на издавачот.

Доколку постои објективен доказ дека е настаната загуба поради обезвреднување на финансиските средства кои се евидентираат по амортизирана набавна вредност (заеми и побарувања или вложувања кои се чуваат до доспевање кои се евидентираат според амортизирана набавна вредност), износот на загубата поради обезвреднување, се мери како разлика помеѓу сметководствената вредност на тие средства и сегашната вредност на проценетите идни парични текови, дисконтирани со оригиналната ефективна каматна стапка на финансиското средства. Сметководствената вредност на овие средства треба да биде намалена или директно или со користење на сметка на исправка на вредноста. Износот на загубата се признава во Билансот на успех за извештајниот период.

Доколку постои објективен доказ дека е настаната загуба поради обезвреднување на некотиран сопственички инструмент, кој не се евидентира според објективна вредност, затоа што неговата објективна вредност не може да се измери веродостојно, износот на загубата поради обезвреднување, се мери како разлика помеѓу сметководствената вредност на тие средства и сегашната вредност на проценетите идни парични текови, дисконтирани со тековната стапка на поврат за слично финансиско средства.

Загубата поради обезвреднување на финансиските средства, расположливи за продажба, се пресметува во однос на нивната моментална објективна вредност. Доколку постои објективен доказ за обезвреднување на финансиското средство расположливо за продажба, износот на акумулираната загуба, која претходно била признаена во капиталот (главнина) треба да се рекласифицира од капиталот (главнината) во Билансот на успех.

Во случај на должнички хартии од вредност, како непристрасни докази за обезвреднување се земаат:

- статутарни промени како што се стечај, ликвидација на издавачот итн.;
- доцнење на плаќањата и други значајни негативни настани, поврзани со кредитната способност на издавачот.

Кај финансиските средства кои се искажани по амортизирана набавна вредност и должничките инструменти класифицирани како расположливи за продажба, а кои се претходно утврдени како обезвреднети, загубата поради обезвреднување се анулира на начин што износот на анулирање ќе биде признаен преку добивката или загубата, односно се искажува во Билансот на успех за периодот. Загубата поради обезвреднување се анулира само доколку за тоа постојат објективни докази поврзани со настаните кои се случиле откако загубата поради обезвреднување била призната преку добивката или загубата во Билансот на успех за извештајниот период.

За пресметување на загубата поради обезвреднување на финансиските средства (освен побарувањата) во согласност со одредбите на овие политики, одговорно е лицето одговорно за управување со финансиски вложувања, кое мора на квартално или најмалку еднаш годишно да ја провери соодветноста на наведениот износ на сите финансиски средства и навремено да ги достави овие пресметки до сметководството (роковите утврдени во распоредот за изработка на кварталните и годишните сметководствени извештаи) пред подготовката на годишните сметководствени извештаи.

Побарувања

Опис на побарувања

Искажување на побарувањата

Побарувања по основ на работењето на Друштвото, побарувања од фондовите, побарувања од купувачите, државата, вработените и другите правни и физички лица се искажуваат во деловните книги во моментот на нивното настанување, врз основа на уредни документи за настанувањето

на деловниот настан и податоци за нивната вредност и според нивната номинална вредност намалена за вредносното усогласување.

Побарувања по основ на надоместоци од управување со фондовите

Побарувања по основ на надоместок за уплатени придонеси, надоместок за управување со фондот, надоместок за премин се состојат од фактурирани, а ненаплатени надоместоци согласно статутите на фондовите со кои управува на Друштвото. Побарувањата од надоместоци од управување со фондовите се признаваат во моментот кога настануваат, односно за:

1. надоместок за уплатени придонеси – на денот на уплатата на придонесот
2. надоместок за управување со фондот – секој ден за вкупниот износ на средствата на фондот
3. надоместок за премин – на денот на наплата на надоместокот

При почетното признавање, надоместоците се искажуваат врз база на изворната вредност искажана во пресметката или фактурата. Подоцна се намалуваат за извршеното вредносно усогласување – исправка на вредноста на побарувањето – посебна резерва, така што Друштвото ја утврдува очекуваната наплатлива вредност на побарувања.

Обезвреднување на побарувања

Побарувања од редовното работење (освен побарувања одуправување со фондови)

Кај секоја група на побарувања од работење (освен побарувања по основ на дејноста управување со фондови) се проверува адекватноста на искажаната висина на побарувања. Најмалку при крајот на деловната година се проверува нивната објективна вредност, односно дали е потребна да се обезвредни побарувањето, односно да се анулира загубата поради обезвреднување. Побарувањата се усогласуваат со објективната вредност на датумот на билансот, односно се проценуваат и искажуваат во Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба) по пониската вредност од набавната (номинална) вредност или нето реализациона вредност (вредност која може да се наплати), проценета според веројатноста на наплатата на побарувањата. Проценетата објективна – реална вредност на побарувањата, претставува наплатлива вредност која е утврдена со анализа и проценка за нивната наплатливост.

Обезвреднувањето (усогласување на вредноста на побарување) се евидентира како исправка на вредност на побарувањата и се формира посебно или групно за побарувања со слични кредитни ризици. Кредитниот ризик се оценува врз основа на сознание дека побарувањето не е платено во одредениот рок, односно дека настанале околности на делумно намалување на побарувањето.

Ова усогласување се врши врз основ на проценка на ненаплатливост на овие побарувања од страна на менаџментот на Друштвото, кога постои очигледен доказ дека Друштвото нема да биде во состојба да ги наплати сите износи, согласно претходно утврдените услови.

Класифицирањето на побарувањата во соодветната група на старост на побарувања се врши според доспеаноста и искуството од претходните години во однос на плаќање на побарувањата од исти старосни групи, или врз основа на поединечни проценки на финансиската состојба на секој должник класифициран во соодветната категорија, имајќи ги во предвид критериумите кои се утврдени во овој акт, во делот кој се однесува на вреднување на вложувањата во хартии од вредност кои не котираат на организирани пазари и чија доспеаност не е значајна.

Пари и парични еквиваленти

Пари и парични еквиваленти

Во пари се вклучени паричните средства на сметките во банките и паричните средства во благајните, како и останатите парични средства.

Парите и паричните еквиваленти се искажуваат во Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба) според нивната амортизирана набавна вредност. За целите на финансиските извештаи, истите се состојат од пари, како и краткорочни високо ликвидни хартии од вредност, кои брзо можат да се конвертираат во познати износи на пари и кои се предмет на незначителен ризик од промена на нивната вредност, со рок на доспевање помал од 3 месеци.

Девизните средства се пресметуваат во домашната валута на денот на приемот по тогашниот важечки курс на валутата. Состојбата на девизната сметка се пресметува по курсот од референтните курсни листи на датумот на билансот.

Краткорочни временски разграничувања

Во активни временски разграничувања се опфатени одложените трошоци (расходи) и пресметани приходи, кои сметководствено треба да се искажуваат одвоено.

Краткорочните одложени трошоци претставуваат износи кои подоцна ќе влијаат на деловните резултати. Истите се разграничуваат поради рамномерно оптоварување на деловниот резултат или пак се одложуваат поради тоа што се однапред платени, а сеуште не се настанати.

Капитал и резерви

Запишан капитал

Запишаниот капитал се однесува на запишаниот акционерски капитал (основна главнина) на Друштвото, кој е потребно да се уплати во целина во пари, и тој не смее да биде помал од износот утврден со законот. Запишаниот капитал претставува збир на запишаниот и уплатен капитал, и на запишаниот, а не уплатен капитал на Друштвото, односно номиналната вредност на платените обични и приоритетни акции, како и на обичните и приоритетни акции кои треба да се уплатат.

Зголемување или намалување на вредноста на запишаниот капитал се врши врз основ на законски прописи.

Капитални резерви

Во капиталните резерви, во смисла на изготвување на консолидираните извештаи, се вклучуваат и премиите на емитирани акции, ревалоризационите резерви како и други плаќања од капиталот врз основ на статутот. Премиите на емитираните акции се однесуваат на делот на запишаниот капитал на Друштвото, кој претставува износ кој се јавува како резултат на продажба на акции во текот на емисијата по цена повисока од номиналната вредност на акцијата, односно дополнително уплатените средства над номиналната вредност на акцијата, и истата се евидентира во корист на премијата на емитирани акции (капитална резерва). Истата се однесува на разликата помеѓу номиналната и продажна вредност на акциите. Во рамките на капиталните резерви, односно во рамките на ревалоризационите резерви се искажуваат и резервите кои се резултат на ревалоризација на долгорочните материјални и нематеријални средства во согласност со важечките МСС 16 и МСС 38, како и нереализираната добивка/загуба врз основа на промена на објективната вредност на финансиските вложувања расположливи за продажба.

Резерви од добивка

Резервите од добивката се резерви кои се издвојуваат од остварената добивка на Друштвото по оданочувањето. Истите можат да бидат:

- законски резерви (обврски кои произлегуваат од закон);
- статутарни резерви (во согласност со статутот на Друштвото);
- резерви за сопствени акции, и
- останати резерви.

Законски и статутарни резерви

Во сметководствените извештаи се искажуваат и законските и статутарните резерви, кои претставуваат посебни резерви формирани во Друштвото

Законските резерви во Друштвото ги сочинува задолжителната општа резерва како општ резервен фонд. и се формираат со распределба од остварената добивка по оданочувањето (нето-добивка). Зголемувањето на законските резерви се врши од распределба на 5% од остварената добивка по оданочување, искажана со финансиските извештаи, ако таа не се користи за покривање на загубите од претходните години.

Издвојување во законските резерви се врши во согласност со Законот за трговски друштва, се додека резервите на Друштвото не достигнат износ кој што е еднаков на една десетина од основната главнина. Ако така создадената резерва се намали, мора да се дополни на ист начин.

Доколку е предвидено со Статутот, Друштвото може да формира и статутарни резерви. Статутарните резерви се формираат со распределба на остварената добивка по оданочувањето (нето-добивка).

Статутарните резерви можат да се користат и за покритие на нето загубата од деловната година и за покритие на пренесените загуби, за резерви за сопствени акции, за откуп на сопствени акции, за зголемување на основниот капитал и за балансирање на дивидендната политика на Друштвото.

Резерви за сопствени акции

Резерви за сопствени акции се формираат доколку Друштвото стекне сопствени акции. Овие резерви се формираат од добивката по оданочување (нето добивката), од пренесената добивка или од останати резерви. Во случај на отуѓување на сопствени акции, резервите за сопствените акции се ослободуваат. Сопствените акции се изразуваат во рамките на капиталот како одбитна ставка.

Акумулирана – нераспоредена добивка

Акумулираната – нераспоредена добивка резултира од остварената нето добивка. Истата се однесува на остварената добивка од претходните периоди, а која не е распределена во вид на дивиденда. Пресудно влијание колкава ќе биде акумулираната добивка имаат финансиските резултати на Друштвото и политиката на сопственикот на капиталот применета при распоредувањето на добивката.

Добивка или загуба

Добивката или загубата во тековниот период се утврдуваат и искажуваат согласно законските прописи, со овој или друг акт. Добивката или загубата, во тековниот пресметковен период се однесува на остварениот финансиски резултат (остварена нето добивка).

Дивиденди

Дивидендите се признаваат во капиталот во периодот во кој што се одобрени од страна на акционерите на Друштвото.

Обврски

Обврски

Обврските се признаваат во Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба), кога е веројатно дека од подмирувањето на сегашните обврски ќе произлезе одлив на ресурси кои содржат економски користи, и кога износот по кој ќе се изврши подмирувањето може да се измери веродостојно.

Обврски кон агенти

Друштвото ги признава обврските кон агентите - лица ангажирани по договор на дело кога договорите со потенцијалните членови на фондовите се потпишани и потврдени од Агенцијата за супервизија за капитално финансирано пензиско осигурување.

Финансиски обврски

Во финансиски обврски се вклучуваат: обврските по основ на камати, дивиденди, останати удели во добивката, обврските по основ на земените заеми и кредити, обврските по основ на издадени хартии од вредност, обврските по основ на финансиски лизинг, субординираните обврски, како и останати обврски по основ на вложувања.

Во деловните книги, при почетното признавање, финансиските обврски се вреднуваат во висината на номиналните износи кои произлегуваат од деловните и финансиски трансакции, што значи дека обврските почетно (кога ќе настанат) се искажуваат според нивната набавна односно номинална вредност на која гласи обврската (износ на фактура, договор и слично).

Истите се намалуваат за отплатените износи, а се зголемуваат според пропишаната камата. Финансиските обврски во финансиските извештаи се изразуваат според отплатливата вредност, односно по амортизираната набавна вредност со примена на методата на ефективна каматна стапка, освен за финансиските обврски преку билансот на успех. Трошоците за камати од заемите, се признаваат како расход и соодветно се разграничуваат преку периодот на траење на добиениот заем.

Подредените должнички хартии од вредност претставуваат долг, за кој спогодбено е договорено, дека во случај на стечај или ликвидација Друштвото ќе биде исплатено на крајот. Подредениот долг во финансиските извештаи се искажува според исплатливата вредност.

Надомести за вработените

Друштвото плаќа плати, надоместоци за работна успешност и социјални придонеси на своите вработени, платени годишни одмори и платени отсуства. Во надоместоци за вработените се вклучени и: регрес за годишен одмор, трошоци за службени патувања, трошоци за стручно образование.

Придонесите кои се утврдуваат врз основа на платата на вработените се уплаќаат во пензиските фондови, кои што се одговорни за исплата на пензиите.

Друштвото нема дополнителна обврска за плаќање по основ на овие планови. Обврските за уплата на придонеси се признаваат како расход во извештајот за сеопфатната добивка кога се пресметуваат.

Краткорочните користи за вработените се мерат на недисконтирана основа и се признаваат кога соодветната услуга ќе се добие.

Друштвото признава обврска и расход за износот кој што се очекува да биде исплатен како бонус или како удел во добивката и доколку Друштвото има сегашна правна или изведена обврска да

врши такви исплати како резултат на услуги дадени во минатиот период и доколку обврската може да се процени веродостојно.

Останати долгорочни резерви

Резерви за вработени

Резерви за вработените ги опфаќаат резервите за пензиски фондови, отпремнини при пензионирање, јубилејни награди, резерви за неискористен годишен одмор и останати резерви за вработените. Пресметката на овие резерви се прави врз основа на методата на актуарско вреднување во согласност со важечкиот МСС 19. Тоа е метода за предвидените значајни единици, односно метода за пресметка на заработувачката сразмерно на извршената работа. Во текот на пресметката се почитуваат актуарските претпоставки и тоа:

- Демографски претпоставки (смртност и флукуација на вработените)
- Финансиски претпоставки, односно:
  - Дисконтна стапка, земајќи го во предвид пазарниот принос на државните обврзници во Р.С.М, односно други држави или пазарни стапки следејќи го графиконот на приносот на Европската централна банка на денот на балансирање и
  - Порастот на плати, земајќи ја во предвид инфлацијата, старосната структура, унапредувањето и други релевантни фактори, како што се понудата и побарувачката на пазарот на работна сила.

Вредноста на резервата мора да биде идентична со сегашната вредност на издатоците, кои се очекува да бидат неопходни за да се подмират обврските.

При исплата, отпремнините за плата и јубилејни награди се признаваат како деловни трошоци (трошоци за вработени) во извештајот за сеопфатна добивка (Биланс на успех).

Останати резерви

Останати резерви се формираат за моментални обврски кои потекнуваат од минати настан, кои ќе се подмират во нареден период, кој со сигурност не е одреден и чија висина на идните издатоци веродостојно може да се оцени (резерви за судски спорови, неповолни договори итн.) Формирањето на овие резерви не зависи од идното работење. Резервациите се проверуваат на секој датум на известување и се коригираат со цел да се рефлектира најдобрата тековна проценка. Кога ефектот на временската вредност на парите е материјален, износот на резервирањето претставува сегашна вредност на трошоците кои се очекува да настанат за подмирување на обврската.

Приходи и расходи

Приходи

Приходите претставуваат зголемување на економските користи во текот на пресметковниот период во форма на приливи или зголемување на средствата или намалување на обврските што резултираат со зголемување на капиталот, освен оние зголемувања кои се однесуваат на придонесите на сопствениците во капиталот.

Приходите се признаваат по објективната вредност на надоместокот кој е примен или се побарува, земајќи ги во предвид и попустите одредени од страна на Друштвото. Во приходите се вклучуваат:

- Надоместок одуплатени придонеси, како процент од секој уплатен придонес во Триглав отворен задолжителен пензиски фонд (во натамошниот текст “надоместок од придонеси”) во износ од 2,00% од уплатените придонеси пред нивно претворање во сметководствени единици;
- Месечен надоместок во висина на 0,030% од вредноста на вкупно управуванитенето средства на секоја индивидуална сметка во Триглав отворен задолжителен пензиски фонд (во натамошниот текст “надоместок за управување со средствата”);
- Надоместок, во случај на пренос на средствата во друг задолжителен пензиски фонд за премин на членот од Триглав отворен задолжителен пензиски фонд во друг задолжителен пензиски фонд во износ од 15 евра во денарска противвредност доколку членот е член на фондот помалку од 720 дена;
- Надоместок од придонес, како процент од секој уплатен придонес во Триглав отворен доброволен пензиски фонд (надоместок од придонеси) во износ од 2,9% од уплатените придонеси пред нивно претворање во сметководствени единици. По исклучок, надоместокот од придонеси за членовите на Триглав отворен доброволен пензиски фонд кои се учесници на професионална пензиска шема се определува со договори склучени помеѓу осигурителот и Друштвото за управување;
- Месечен надоместок во висина на 0,075% од вредноста на вкупните нето средства на секоја индивидуална сметка во пензискиот фонд (надоместок за управување со средствата);
- Надоместок за премин на членот од Триглав отворен доброволен пензиски фонд во друг доброволен пензиски фонд во износ од 10 евра во денарска противвредност доколку членот е член на фондот помалку од 360 дена.

Надоместоците наведени во претходниот став ќе се применуваат и ажурираат согласно законската регулатива.

- Останати приходи се состојат од финансиски приходи, останати приходи од активности и други приходи од работењето.

- Финансиски приходи (приходи од вложувања) се приходи остварени по основ на камати од финансиски вложувања (пр. каматен приход од обврзници, дадени заеми, депозити итн.), приходи од позитивни курсни разлики, приходи од капитални добивки, приходи од дивиденди од вложувања во други друштва и останати приходи од финансиски трансакции на работење, кои се однесуваат на пресметковниот период и кои ги задоволуваат условите за признавање. Приходите од финансиските средства се признаваат во периодот во кој настанале, без оглед дали се наплатени или не, и тоа според методот на ефективна каматна стапка, односно на временски пропорционална основа, со која се зема во предвид ефективниот принос на средствата (сразмерно на времето во кое средствата биле користени – дадени заеми и сл.), освен за финансиските средства кои се распоредени во групата според објективна вредност преку билансот на успех. Каматата се препишува на главниот долг, доколку тоа е предвидено со договорот. Приходите од дивиденда се признаваат тогаш ќе биде утврдено правото на акционерот да го прими плаќањето (кога се одобрени исплатите).
- Останати приходи од активности опфаќаат: приходи од претходни години, како и останати приходи од основната дејност.
- Останати деловни приходи опфаќаат: приходи поврзани со нематеријални и материјални средства, приходи по основ на отпис на обврски, наплатени казни и надоместоци, вонредни приходи, како и други приходи кои настануваат при работењето и не се директно поврзани со основната дејност на друштвото.

Расходи

Како расходи се признаваат сите расходи кои се однесуваат на пресметковниот период и кои се во согласност пресметката на финансискиот резултат во тековната година, придржувајќи се на основните критериуми за признавање.

Трошоците за управување со фондовите се признаваат во периодот во кој настануваат.

Друштвото има расходи од управување со фондовите по следните основи:

- Расходи за МАПАС - Друштвото е обврзано да плаќа надоместок на МАПАС во висина од 0,8% од вкупно уплатените придонеси во задолжителниот и доброволниот пензиски фонд управувани од страна на Друштвото;
- Расходи за ПИОМ - Друштвото е обврзано да плаќа надоместок на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Северна Македонија во висина од 0,1% од уплатените придонеси во задолжителниот пензиски фонд управуван од страна на Друштвото;
- Расходи за чувар на имот - Друштвото е должно да избере единствен чувар на имот, на кого ја доверува одговорноста за чување на средствата на фондовите со кои управува. Чувар на средствата на пензиските фондови управувани од Друштвото е Комерцијална банка АД Скопје. Надоместокот за чуварот на имот се пресметува како процент од вкупната вредност на имотот, а висината зависи од вкупната вредност на имотот на фондот;

- Трошоците за трансакции - трошоци кои согласно Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, во име на задолжителниот односно доброволниот пензиски фонд, а за сметка на пензиското друштво ги плаќа пензиското друштво. Трошоците за трансакции, во најголема мера се однесуваат на активностите што ги врши суб чуварот на имот (депозитарна институција која има дозвола издадена од надлежен орган во земја надвор од Северна Република Македонија и е овластена за таква дејност согласно законите на државата каде се чуваат средствата на задолжителниот и доброволниот пензискиот фонд), а се поврзани со грижа за извршување на даночни обврски и трошоците за поврат на данок и/или други активности на суб чуварот поврзани со даночните обврски/права на пензискиот фонд;
- Трошоци за маркетинг - произлегуваат од активностите чија цел е рекламирање на друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови и на задолжителниот и/или доброволниот пензиски фонд и склучување на договори за членство во задолжителен пензиски фонд што вклучува: рекламирање на работењето на друштвото и пензиските фондови со кој тоа управува; информирање за карактеристиките на капитално финансираното пензиско осигурување; информирање за надоместоците и трансакциските провизии; информирање за приносот на пензиските фондови; информирање за инвестиционото портфолио на пензиските фондови; информирање за индивидуални сметки; зачленување и премин на членови од еден во друг пензиски фонд; склучување на договори за програмирани повлекувања и други активности заради рекламирање и обезбедување на информации поврзани со работењето на друштвото и на пензиските фондови, вклучително и трошоците поврзани со годишните известувања до членовите;
- Трошоци за агенти - Друштвото договорно ангажира овластени агенти за привлекување на нови членови во пензиските фондови. Трошоците за агенти опфаќаат надоместоци за склучени договори - провизии, трошоци за обука и полагање на испит за стекнување својство на агент, трошоци за упис во регистарот на агенти и други трошоци поврзани со агентите. Друштвото ги признава расходите за агенти во целост во периодот во кој се настанати, без разграничување за идни периоди;
- Останати трошоци за управување со фондовите - овие трошоци ги опфаќаат трошоците за внес, корекција и поништување на договор за членство во Регистарот на членови, поднесоци и жалби до МАПАС, трошоците за спроведување на постапка за давање согласности од страна на МАПАС, трошоците за пристап кон информациониот систем на МАПАС и други трошоци поврзани со управување со фондовите.

Друштвото има останати расходи од управување кои опфаќаат: трошоци за суровини и други материјали, трошоци за услуги, Плати и надоместоци на плата и останати трошоци на вработените, Амортизација и вредносно усогласување, резервирања за трошоци и ризици, Останати трошоци од работењето.

Финансиски расходи, кои вклучуваат: трошоци за камати од финансиски вложувања, негативни курсни разлики, капитални загуби и останати расходи од финансиски трансакции на работење, кои се однесуваат на пресметковниот период.

Останати расходи, кои вклучуваат: расходи по основ на расходување и продажба на нематеријални средства кои служат за вршење на дејноста, платени казни и надоместоци, исправка на вредност на побарувања, вонредни расходи и останати расходи од работењето.

Данок на добивка

Данок на добивка

Данокот на добивка се состои од тековен данок и одложен данок. Данокот на добивка се признава во Извештајот за сеопфатна добивка (Биланс на успех), освен кога се работи за ставки кои се однесени директно во капиталот и тогаш соодветниот данок на добивка се признава во капиталот. Согласно Законот за данок на добивка, Друштвото е обврзано да пресметува и плаќа данок на добивка на даночната основа, зголемена за износот на непризнаени расходи за даночни цели. Стапката на данок на добивка изнесува 10%.

Основа за пресметување на данокот на добивка претставува разликата помеѓу вкупните приходи и расходи на Друштвото, во износи утврдени согласно со прописите за сметководство и сметководствените стандарди. Основа за пресметување на данок на добивка за непризнаени расходи претставува износот на непризнаени расходи утврдени со Законот за данок на добивка, намален за износот на даночниот кредит и даночните ослободување и олеснувања.

Одложениот данок се признава со користење на методата на билансот на состојбата и произлегува од временската разлика помеѓу сметководствената вредност на средствата и обврските за потребата на финансиското известување, и од нивната вредност за даночни цели. Одложениот данок се мери со примена на даночната стапка која се очекува да се примени кога ќе се реализираат времените разлики на основа на законот и која е важечка или суштински важечка на денот на известување. Побарувањата за одложениот данок се признаваат за сите временни разлики и неискористени даночни загуби, доколку постои можност дека Друштвото на располагање ќе има идна оданочена добивка. Обврските за одложениот данок се признаваат за сите оданочиви временни разлики.

При консолидација можат да се признаат времените разлики кои произлегуваат од разликата помеѓу официјалните финансиски извештаи на Друштвото и извештаите прилагодени за консолидацијата, и времените разлики кои потекнуваат од консолидираните постапки. Побарувањата и обврските за одложениот данок во консолидираните сметководствени извештаи се признаваат на ниво на секое поединечно друштво во Групацијата Триглав.

Обврски по кредити/заеми

Обврските по кредити иницијално се признаваат според објективната вредност на примените приливи, намалени за направените трошоци на трансакцијата. Обврските по кредити се евидентирани последователно според нивната амортизирана набавна вредност.

Неизвесни средства и обврски

Неизвесните обврски се обелоденуваат доколку постои веројатност за одлив на средства кои вклучуваат економски користи. Исто така, неизвесни средства не се евидентирани во финансиските извештаи, но се обелоденувааткога постои веројатност за прилив на економски користи. Износот на неизвесна загуба се евидентира како резервирање доколку е веројатно дека идните настани ќе потврдат постоење на обврска на датумот на известување и кога може да се направи разумна проценка на износот на загубата.

Трансакции со поврзани субјекти

Поврзаните страни се определуваат согласно регулативата на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување. Поврзана страна во однос на правно или физичко лице е:

- а) поединечен акционер или група акционери кои поседуваат најмалку 10% од акциите со право на глас или поседуваат помал процент, и имаат посредна или непосредна контрола врз одлучувањето во тоа правно лице;
- б) било кое друго правно лице во кое првото правно лице, посредно или непосредно, поседува најмалку 10% од акциите со право на глас или поседува помал процент, и има посредна или непосредна контрола врз одлучувањето на тоа правно лице;
- в) било кое друго правно лице во кое еден акционер, посредно или непосредно, поседува повеќе од 20% од акциите со право на глас и во ист временски период истиот акционер поседува, посредно или непосредно, повеќе од 20% од акциите со право на глас во првото правно лице;
- г) физичко лице или правно лице кое има непосредна или посредна контрола, или се контролирани од или се под заедничка контрола на правното лице;
- д) член на управен одбор, надзорен одбор или член на друг орган на управување или надзор на правното лице и
- ѓ) во врска со лицата наведени погоре, лица кои се во сродство преку брак или посвојување, деца и родители, браќа и сестри, полубраќа и полусестри, баби, дедовци и внуци, на друг начин се крвно поврзани до втор степен, лица кои се во однос родител старател и дете, маќеа или очув и посинок и поќерка и снаа, зет и родители на брачните другари.

Настани по датумот на известување

Оние настани по датумот на известување кои даваат дополнителни информации за финансиската состојба на Друштвото на датумот на Извештајот за финансиската состојба (корективни настани) се рефлектираат во финансиските извештаи.

3. Управување со ризици

Управувањето со ризик е процес кој овозможува со одговорно работење да дојдеме до квалитетни сознанија со цел донесување правилни одлуки за постигнување на подобри резултати во работењето.

Основната одговорност за активно управување со ризиците од работењето ја носат одредени деловни подрачја кои се одговорни за воспоставување на соодветна и ефикасна внатрешна контрола и изведување на деловни активности во склад со одредени ограничувања/лимита и во согласност со утврдените стратешки цели.

Триглав Пензиско Друштво АД Скопје во континуитет ги идентификува, проценува и мери ризиците на кои се изложува во текот на своето работење. Политиката на управување со ризиците претставува планиран и систематизиран пристап на идентификација, процена и контрола на ризикот. Всушност, Друштвото во извештајниот период својата политика за контрола на ризикот ја насочува кон обезбедување и трајно одржување на степенот на изложеност на ризици на ниво кое нема да ги загрози неговите средства и работењето и кое ќе обезбеди потполна заштита на интересите на членовите, акционерите, оштетените лица и останатите доверители на Друштвото и сето тоа усогласено со закон и останатите прописи, како и интерните правилници и процедури.

Каматен ризик

Каматен ризик претставува ризик од загуба кој произлегува од чувствителноста на вредноста на имотот, финансиските инструменти и обврски на промени на каматните стапки.

Друштвото е изложено на ризик од променливоста на каматните стапки како резултат на тоа што каматноносните средства и каматноносните обврски достасуваат или нивната каматна стапка се менува во различен период или во различни износи. Друштвото, поради природата на својата дејност, секогаш ќе биде изложено на ризик од евентуални промени на каматните стапки. Имено, главните обврски на Друштвото во принцип се некаматносни, додека пак најголемиот дел од средствата со кој што располага се каматносни (финансиски средства).

Просечната пондерирана каматна стапка на државните обврзници изнесува 3,95%, додека на депозитите 2,08%. Учеството на финансиски вложувања со фиксна каматна стапка во вкупните вложувања заклучно со 30 септември 2020 изнесува 100%.

За периодот кој завршува на 30.09.2020 година:

Во илјади денари Средства	Вкупно	Инструменти со променлива каматна стапка	Инструменти со фиксна каматна стапка					Некаматосни
			До 1 месец	1 до 3 месеци	3 месеци до 1 година	1 до 5 години	Повеќе од 5 години	
Финансиски вложувања во друштва во група - подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	-	-	-	-	-	-	-	-
	23.836	-	-	-	-	-	-	-
Финансиски вложувања расположливи за продажба							23.836	
Депозити, заеми и останати пласмани	59.500	-	-	-	8.500	51.000	-	-
Побарувања од државата и други институции	-	-	-	-	-	-	-	-
Побарувања од купувачи	276	-	-	-	-	-	-	276
Останати побарувања	52	-	-	-	-	-	-	52
Парични средства и останати парични еквиваленти	41.940	-	9.097	-	-	-	-	32.843
Вкупно средства	125.604	-	9.097	-	8.500	51.000	23.836	33.171
	-							
Обврски								
Долгорочни резервирања	870	-	-	-	-	-	-	870
Обврски спрема поврзани субјекти	23	-	-	-	-	-	-	23
Обврски кон добавувачи	1.029	-	-	-	-	-	-	1.029
Краткорочни обврски за даноци и други давачки	147	-	-	-	-	-	-	147
Обврски кон вработените	1	-	-	-	-	-	-	1
Останати краткорочни обврски и краткорочни резервирања	92	-	-	-	-	-	-	92
Вкупно обврски	2.162	-	-	-	-	-	-	2.162
Неусогласеност на средствата и обврските	123.442	-	9.097	-	8.500	51.000	23.836	31.010

За периодот кој завршува на 31.12.2019 година:

Во илјади денари Средства	Вкупно	Инструменти со променлива каматна стапка		Инструменти со фиксна каматна стапка			Некаматосни	
		До 1 месец	1 до 3 месеци	3 месеци до 1 година	1 до 5 години	Повеќе од 5 години		
Финансиски вложувања во друштва во група - подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	-	-	-	-	-	-	-	
Финансиски вложувања расположливи за продажба	11.743	-	-	-	-	1.743	-	
Депозити, заеми и останати пласмани	95.500	-	-	36.000	59.500	-	-	
Побарувања од државата и други институции	-	-	-	-	-	-	-	
Побарувања од купувачи	164	-	-	-	-	-	164	
Останати побарувања	90	-	-	-	-	-	90	
Парични средства и останати парични еквиваленти	43.515	-	42.500	-	-	-	1.015	
Вкупно средства	151.012	-	42.500	-	36.000	59.500	11.743	1.269
Обврски								
Долгорочни резервирања	870	-	-	-	-	-	-	870
Обврски спрема поврзани субјекти	8	-	-	-	-	-	-	8
Обврски кон добавувачи	6.006	-	-	-	-	-	-	6.006
Краткорочни обврски за даноци и други давачки	320	-	-	-	-	-	-	320
Обврски кон вработените	24	-	-	-	-	-	-	24
Останати краткорочни обврски и краткорочни резервирања	7	-	-	-	-	-	-	7
Вкупно обврски	7.235	-	-	-	-	-	-	7.235
Неусогласеност на средствата и обврските	143.776	-	42.500	-	36.000	59.500	11.743	(5.967)

Валутен ризик

Друштвото е изложено на ризик од промена на девизните курсеви преку трансакции во странска валута при што ризикот произлегува од движењето на нивото на девизните курсеви кои се одразуваат на финансиската состојба и паричните текови на Друштвото. Изложеноста на Друштвото на овој вид на ризик произлегува од поседувањето на финансиски средства деноминирани во странска валута, како и од трансакции со странство.

Во табелата подолу е прикажана изложеноста на Друштвото на валутен ризик. Во табелата е презентирана сметководствената вредност на средствата и обврските, по валути.

За периодот кој завршува на 30.09.2020 година:

Во илјади денари	МКД	ЕУР	УСД	Останати странски валути	Вкупно
Средства					
Финансиски вложувања					
Финансиски средства кои се чуваат до доспевање	-	-	-	-	-
Финансиски средства расположливи за продажба	-	23.836	-	-	23.836
Финансиски средства според објективна вредност преку добивка или загуба	-	-	-	-	-
Дадени кредити, депозити и кауции	59.500	-	-	-	59.500
Парични средства и парични еквиваленти	41.940	-	-	-	41.940
Останати побарувања	328	-	-	-	328
Вкупно средства	101.768	23.836	-	-	125.604
Обврски					
Долгорочни резервирања	870	-	-	-	870
Обврски спрема поврзани субјекти	23	-	-	-	23
Обврски кон добавувачи	502	527	-	-	1.029
Краткорочни обврски за даноци и други давачки	147	-	-	-	147
Обврски кон вработените	1	-	-	-	1
Останати обврски	92	-	-	-	92
Вкупно обврски	1.634	527	-	-	2.162
Нето вредност	100.134	23.308	-	-	123.442

За периодот кој завршува на 31.12.2019 година:

Во илјади денари	МКД	ЕУР	УСД	Останати странски валути	Вкупно
Средства					
Финансиски вложувања					
Финансиски средства кои се чуваат до доспевање		-	-	-	-
Финансиски средства расположливи за продажба	-	11.743	-	-	11.743
Финансиски средства според објективна вредност преку добивка или загуба	-	-	-	-	-
Дадени кредити, депозити и кауции	95.500	-	-	-	95.500
Парични средства и парични еквиваленти	43.458	58	-	-	43.515
Останати побарувања	253	-	-	-	253
Вкупно средства	139.211	11.801	-	-	151.012
Обврски					
Долгорочни резервирања	870	-	-	-	870
Обврски спрема поврзани субјекти	8	-	-	-	8
Обврски кон добавувачи	1.496	4.510	-	-	6.006
Краткорочни обврски за даноци и други давачки	320	-	-	-	320
Обврски кон вработените	24	-	-	-	24
Останати обврски	7	-	-	-	7
Вкупно обврски	2.725	4.510	-	-	7.235
Нето вредност	136.486	7.290	-	-	143.776

Друштвото го има проценето влијанието на промената на девизните курсеви врз добивката за годината, капиталот и коефициентот на покриеност.

За периодот кој завршува на 30.09.2020 година:

Во илјади денари	Добивка/загуба за годината	Сопствени средства	Потребно ниво на капитал	Коефициент на покриеност	Промена на коефициент на покриеност
Тековна позиција на капиталот	(22.374)	127.397	55.345	230,2%	-
5% зголемување на курсот на МКД во однос на ЕУР	(21.208)	128.563	55.345	232,3%	2,1%
5% намалување на курсот на МКД во однос на ЕУР	(23.539)	126.232	55.345	228,1%	-2,1%

За периодот кој завршува на 31.12.2019 година:

Во илјади денари	Добивка/загуба за годината	Сопствени средства	Потребно ниво на капитал	Коефициент на покриеност	Промена на коефициент на покриеност
Тековна позиција на капиталот	(19.101)	148.681	55.345	268,6%	-
5% зголемување на курсот на МКД во однос на ЕУР	(18.737)	149.046	55.345	269,3%	0,7%
5% намалување на курсот на МКД во однос на ЕУР	(19.466)	148.317	55.345	267,9%	-0,7%

Кредитен ризик

Управувањето со кредитниот ризик подразбира склоп на правила и процеси, како и алокација на улогите и одговорностите кои Друштвото ќе ги почитува при вложувањето во инвестиции кои се изложени на кредитен ризик. Ефикасното управување со кредитниот ризик има за цел диверзификација на портфолиото на Друштвото, а се со цел ограничување од концентрација на изложеноста на Друштвото.

Елементите за управување со кредитниот ризик се адресирани во неколку интерни акти на Друштвото, а примарно во Изјавата за инвестициска политика.

Секоја организациона единица која директно или индиректно презема кредитен ризик води сметка за кредитниот рејтинг на издавачот, односно на другата договорна страна во трансакцијата. Улогата на функцијата за управување со ризици при управувањето со кредитниот ризик е во дефинирање на лимити и редовна контрола на изложеноста и известување за кредитниот ризик.

Друштвото ја постигнува целта за ефикасно управување со кредитниот ризик кон банките преку воспоставување на систем на лимити во согласност со регулаторните барања и апетитот за преземање на ризици, а со кој се утврдува максималното дозволените нивоа на изложеност кон поединечни банки или банкарски групации. Лимитите се однесуваат на сите видови на изложеност кон банките, што вклучува изложеност на тековни сметки, депозити, вложувања во хартии од вредност итн.

Кредитниот ризик е претставен преку вложувања во долгорочни државни обврзници издадени од Р.С. Македонија, како и долгорочни и краткорочни депозити кои се држат во Охридска Банка АД Скопје, Халкбанк АД Скопје и ТТК Банка АД Скопје.

Во илјади денари	Побарувања		Вложувања расположливи за продажба		Орочени депозити, дадени заеми и останати пласмани		Парични средства и паричен еквивалент	
	30.09.2020	31.12.2019	30.09.2020	31.12.2019	30.09.2020	31.12.2019	30.09.2020	31.12.2019
Сметководствена вредност на побарувања за кои Друштвото има издвоено исправка на вредноста	-	-	-	-	-	-	-	-
Исправка на вредноста на побарувањата	-	-	-	-	-	-	-	-
Сметководствена вредност на побарувањата намалени за исправка на вредноста	-	-	-	-	-	-	-	-
Сметководствена вредност на достасани побарувања за кои Друштвото нема издвоено исправка на вредноста								
Старосна структура на достасани побарувања за кои нема издвоено исправка на вредноста								
до 3 месеци	-	-	-	-	-	-	-	-
од 3 месеци до 1 година	-	-	-	-	-	-	-	-
над 12 месеци	-	-	-	-	-	-	-	-
Недостасани побарувања за кои нема издвоено исправка на вредноста	328	253	23.836	11.743	59.500	95.500	41.940	43.515
Вкупна сметководствена вредност на побарувања со кредитен ризик пред исправката на вредноста	328	253	23.836	11.743	59.500	95.500	41.940	43.515
Вкупна исправка на вредноста	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупна сметководствена вредност на побарувања со кредитен ризик намалени за исправката на вредноста	328	253	23.836	11.743	59.500	95.500	41.940	43.515

Ликвидносен ризик

Ризикот на ликвидност е ризик кој произлегува од неможноста да се претворат поединечни облици на имот во пари, или ризик кој произлегува од неможноста да се доведат во рамнотежа краткорочните средства од една и краткорочните обврски од друга страна.

Управувањето на ризикот од ликвидност е насочено кон одржување на способноста на Друштвото да управува со средствата на начин кој ќе овозможи да Друштвото во секое време е во состојба да одговори на пристигнатите обврски и да ја одржи ликвидноста на оптимално ниво, односно ниво кое ги задоволува сите законски барања.

Во Одлуката за утврдување на процентот на ликвидни средства на друштво за управување со задолжителни пензиски фондови е дефинирано дека пензиското друштво мора да одржува ликвидни средства во износ не помал од 10% од основната главнина, односно главнината на пензиското друштво. Основата за пресметка на ликвидните средства се состои од денарски и девизни средства. Заклучно со 30.09.2020, Друштвото го исполнува законското барање.

Во илјади денари	30.09.2020	31.12.2019
Ликвидни средства		
<i>Парични средства и парични еквиваленти</i>	41.940	43.516
Парични средства на трансакциски сметки во денари	32.844	958
Издвоени парични средства и акредитиви	-	-
Парични средства во благајна	-	-
Девизни сметки	-	58
Девизни акредитиви	-	-
Парични средства во благајна во странска валута	-	-
Депозити - парични еквиваленти	9.097	42.500
Хартии од вредност - готовински еквиваленти	-	-
Останати парични средства	-	-
Вредносно усогласување на парични еквиваленти	-	-
<i>Краткорочни финансиски средства</i>	8.502	26
Краткорочни кредити и заеми од поврзани друштва во	-	-
Краткорочни кредити и заеми од поврзани друштва во	-	-
Краткорочни кредити и заеми во земјата	-	-
Краткорочни кредити и заеми во странство	-	-
Хартии од вредност кои се чуваат до доспевање	-	-
Хартии од вредност според објективна вредност преку	-	-
Краткорочно орочени денарски средства	8.500	-
Краткорочно орочени странски средства за плаќање	-	-
Останати краткорочни финансиски средства	2	26
Вредносно усогласување на финансиски средства	-	-
Вкупно ликвидни средства	50.442	43.542
Минимален законски износ	18.448	18.448
Вишок/недостаток на задолжителни ликвидни средства	31.994	25.094

Оперативен ризик

Оперативниот ризик има влијание на секоја активност и деловен процес во рамките на Друштвото. Ефикасно управување со оперативните ризици се темели на разбирање на значењето и влијанието на оперативните ризици врз работењето на Друштвото, поделбата на надлежностите и ефикасна контрола во процесот на утврдување, проценување, надзор и контрола на оперативниот ризик. Прелиминарен чекор во воспоставувањето на ефикасно управување со оперативниот ризик е подигање на свеста за оперативниот ризик на сите нивоа на Друштвото. Важна улога во подигање на свеста има и раководството на Друштвото кое е одговорно, во рамките на својот сектор, служба и одделение, да ја пренесе важноста за ефикасно управување со оперативниот ризик. Долгорочна цел на друштвото е да ја подигне свеста на ниво кое што ќе осигура имплементација и квалитетно спроведување на сите останати компоненти во рамките на управување со оперативниот ризик.

За справување со ризикот кој произлегува од неадекватното управување со средствата и обврските, ризик на погрешни проценки, евидентирања, презентирања и обелоденување на вредноста на средствата и обврските како и на приходите, расходите и резултатот на работењето, Друштвото постојано преку донесените акти, политики и постапки, ќе ги идентификува овие ризици, а со оценување на ефективност на воспоставениот интерен контролен систем, ќе презема мерки за нивно отстранување.

Контролата на оперативниот ризик ќе се врши со примена на мерки за чување на податоци потребни за непречено работење на Друштвото; адекватноста на информациониот систем; процена на големината на ризикот и одредување на тековите на работењето кои посебно се загрозени со оперативниот ризик. Кај контролата на ризикот по поединечни делови од работењето кои исто така посебно се загрозени со оперативен ризик, како и кај формирање и ажурирање на база на податоци значајни за контрола на ризикот, Друштвото во најголем дел ќе се потпира на системот на внатрешна контрола и функцијата на внатрешна ревизија.

Управување со капитал

Цел на управување со капиталот е ефикасно користење на расположливиот капитал кој овозможува:

- Безбедност и профитабилност на Друштвото,
- Задоволување на очекувањата на акционерите и останатите заинтересирани страни во Друштвото,
- Исполнување на регулаторните барања во поглед на капиталната адекватност,

Покрај наведеното, цел на управување со капиталот е и обезбедување на долгорочен и стабилен принос на инвестицијата на сопствениците преку исплата на дивиденди, а на основа на однапред дефинирани критериуми на дивидендна политика. Ова на Друштвото ќе му овозможи долгорочно стабилно работење, раст и постигнување на стратешките цели, како и стабилна сопственичка структура.

За постигнување на наведените цели Друштвото редовно ја мери и следи вредноста и профитабилноста на капиталот, ја оптимизира неговата структура, и носи деловни одлуки потребни за ефикасно управување со капиталот.

Усогласеност со законска регулатива

Согласно член 20 од Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, Друштвото е должно во секое време да го одржува износот на главнината но не помалку од една половина од 1.800.000 евра (минимален износ на основната главнина) во денарска противвредност. Дополнително, доколку дојде до зголемување на средствата на задолжителниот и доброволниот фонд, Друштвото е должно да го зголеми износот на главнина и истиот да го одржува.

Усогласеноста со законската регулатива се проверува на редовна база. На 30 септември 2020 година и 31 декември 2019 година, состојбата е како што следи:

Во илјади денари	30.09.2020	31.12.2019
Главнина	143.009	165.383
Основна главнина	184.484	184.484
Законски потребно ниво на главнина	55.345	55.345
Вишок/недостаток на главнина	87.664	110.038
Сооднос на главнина и потребно ниво на главнина	258%	299%
<hr/>		
Сопствени средства	127.397	148.681
Законски потребно ниво на сопствени средства	55.345	55.345
Вишок/недостаток на сопствени средства	72.052	93.336
Сооднос на сопствени средства и потребно ниво на сопствени средства	230%	269%

Белешки кон финансиските извештаи

4 Приходи од управување со фондовите 2019   30.09.2020

Задолжителен фонд		
Приходи од надоместок од придонеси	3.661.234	2.810.889
Приходи од надоместок за управување	452.723	1.716.770
Приходи од надоместок за премин	2.775	926
Вкупно	4.116.732	4.528.585
Доброволен фонд		
Приходи од надоместок од придонеси	-	-
Приходи од надоместок за управување	-	-
Приходи од надоместок за премин	-	-
Вкупно	-	-

5 Расходи од управување со фондовите 2019   30.09.2020

Задолжителен фонд		
Расходи за МАПАС	1.307.169	1.127.894
Расходи за Фондот на ПИОМ (% од уплатени придонеси)	162.020	141.642
Расходи за чуварот на имот	64.599	238.816
Трошоци за трансакции	-	-
Трошоци за маркетинг	2.094.511	999.038
Трошоци за агенти	1.002.808	2.246.448
Останати трошоци за управување со фондот	907.759	909.559
Вкупно	5.538.866	5.663.397
Доброволен фонд		
Расходи за МАПАС	-	-
Расходи за чуварот на имот	-	-
Расходи за Фондот на ПИОМ (% од уплатени придонеси)	-	-
Трошоци за трансакции	-	-
Трошоци за маркетинг	-	-
Трошоци за агенти	-	-
Останати трошоци за управување со фондот	-	-
Вкупно	-	-

6 Останати приходи на друштвото	2019	30.09.2020
Вредносно усогласување на останати средства и обврски	235.628	(22)
Вкупно	235.628	(22)

7 Трошоци за сировини и материјали	2019	30.09.2020
Трошоци за материјали (администрација)	77.918	78.851
Трошоци за енергија (администрација)	159.701	210.193
Трошоци за ситен инвентар (администрација)	87.258	102.225
Вкупно	324.877	391.269

8 Трошоци за услуги	2019	30.09.2020
Поштенски услуги, телефонски услуги и интернет	83.145	131.391
Надворешни услуги за изработка на добра и услуги	86.636	17.228
Услуги за одржување и заштита	329.316	148.243
Наемнини - лизинг	2.599.874	2.701.695
Останати услуги	1.663.625	4.424.349
Вкупно	4.762.596	7.422.906

9 Плати и надоместоци на плата и останати трошоци на вработените	2019	30.09.2020
Плата и надоместоци на плата-бруто(администрација)	8.713.091	11.197.803
Останати трошоци за вработените	103.216	194.531
Вкупно	8.816.307	11.392.334

10 Амортизација и вредносно усогласување	2019	30.09.2020
Амортизација на нематеријални средства	538.095	1.307.295
Амортизација на материјални средства	166.750	868.331
Вкупно	704.845	2.175.626

11 Резервирања за трошоци и ризици	2019	30.09.2020
Резервирања за отпремнини	200.311	-
Резервирања за јубилејни награди	26.641	-
Резервирања за неискористени одмори	643.140	-
Вкупно	870.092	-

12 Останати трошоци од работењето

	2019	30.09.2020
Дневници за службени патувања и патни трошоци	273.578	99.196
Надомест на трошоците на вработените, подароци и помошти	78.616	114.518
Трошоци за надомест и други примања на членови на управен и надзорен одбор, одбор на директори и управители	359.726	444.204
Трошоци за спонзорства и донации	-	100.717
Трошоци за репрезентација	171.239	67.165
Трошоци за осигурување	22.489	131.760
Банкарски услуги и трошоци за платниот промет	48.012	37.085
Даноци кои не зависат од резултатот, членарини и други давачки	14.036	9.500
Трошоци за користење на права	260.000	-
Останати нематеријални трошоци	770.309	826.828
Вредносно усогласување на останати средства и обврски	323.461	19.766
Останати расходи од работењето	1.217.153	4.161
Вкупно	3.538.619	1.854.900

13 Приходи врз основа на камати од работењето со неповрзани субјекти

	2019	30.09.2020
Приходи од камати од депозити	924.778	1.457.522
Приходи од камати од обврзници	200.112	540.457
Вкупно	1.124.890	1.997.979

14 Нематеријални средства	Софтвер и останати права	Нематеријални средства во подготовка	Вкупно
<u>Набавна вредност 2019</u>			
Состојба на почеток на периодот	-	-	-
Набавки во текот на годината	7.366.456	9.317.579	16.684.035
Пренос од средства во подготовка	705.748	(705.748)	-
Отуѓување	-	-	-
Состојба на крај на периодот	8.072.204	8.611.831	16.684.035
<u>Исправка на вредноста 2019</u>			
Состојба на почеток на периодот	-	-	-
Амортизација за тековна година	(538.095)	-	(538.095)
Отуѓување	-	-	-
Состојба на крај на периодот	(538.095)	-	(538.095)
<u>Сегашна вредност на крај на периодот 2019</u>	<u>7.534.109</u>	<u>8.611.831</u>	<u>16.145.940</u>
<u>Набавна вредност 30.09.2020</u>			
Состојба на почеток на периодот	8.072.204	8.611.831	16.684.035
Набавки во текот на годината	61.257	-	61.257
Пренос од средства во подготовка	8.611.831	(8.611.831)	-
Отуѓување	-	-	-
Состојба на крај на периодот	16.745.292	-	16.745.292
<u>Исправка на вредноста 30.09.2020</u>			
Состојба на почеток на периодот	(538.095)	-	(538.095)
Амортизација за тековна година	(1.307.295)	-	(1.307.295)
Отуѓување	-	-	-
Состојба на крај на периодот	(1.845.390)	-	(1.845.390)
<u>Сегашна вредност на крај на периодот 30.09.2020</u>	<u>14.899.902</u>	<u>-</u>	<u>14.899.902</u>

15 Материјални средства	Постројки и опрема	Алат, канц. инвентар мебел и транспортни средства	Останати материјални средства	Материјални средства во подготовка	Вкупно
<u>Набавна вредност 2019</u>					
Состојба на почеток на периодот	-	-	-	-	-
Набавки во текот на годината	828.994	4.457.059	560.989	495.423	6.342.465
Пренос од средства во подготовка	-	266.834	228.589	(495.423)	-
Отуѓување	(12.966)	(40.841)	-	-	(53.807)
Состојба на крај на периодот	816.028	4.683.052	789.578	-	6.288.658
<u>Исправка на вредноста 2019</u>					
Состојба на почеток на периодот	-	-	-	-	-
Амортизација за тековна година	(94.290)	(69.647)	(4.433)	-	(168.370)
Отуѓување	1.620	-	-	-	1.620
Состојба на крај на периодот	(92.670)	(69.647)	(4.433)	-	(166.750)
<u>Сегашна вредност на крај на периодот 2019</u>	<u>723.358</u>	<u>4.613.405</u>	<u>785.145</u>	<u>-</u>	<u>6.121.908</u>
<u>Набавна вредност 30.09.2020</u>					
Состојба на почеток на периодот	816.028	4.683.052	789.578	-	6.288.658
Набавки во текот на годината	215.665	80.690	-	-	296.355
Пренос од средства во подготовка	-	-	-	-	-
Отуѓување	-	-	-	-	-
Состојба на крај на периодот	1.031.693	4.763.742	789.578	-	6.585.013
<u>Исправка на вредноста 30.09.2020</u>					
Состојба на почеток на периодот	(92.670)	(69.647)	(4.433)	-	(166.750)
Амортизација за тековна година	(164.785)	(585.113)	(118.433)	-	(868.331)
Отуѓување	-	-	-	-	-
Состојба на крај на периодот	(257.455)	(654.760)	(122.866)	-	(1.035.081)
<u>Сегашна вредност на крај на периодот 30.09.2020</u>	<u>774.238</u>	<u>4.108.982</u>	<u>666.712</u>	<u>-</u>	<u>5.549.932</u>

16 Финансиски средства расположливи за продажба

	2019	30.09.2020
Обврзници кои доспеваат во рок подолг од 1 година	11.743.228	23.835.568
Вкупно	11.743.228	23.835.568

Државни обврзници во кои има инвестирано друштвото се:

Домашни државни обврзници	Рок на доспевање	Номинален износ во МКД	Каматна стапка
МКМИНФ20GS89	18.07.2049	8.890.000	4,30%
МКМИНФ20GS97	08.08.2034	2.650.000	2,55%
МКМИНФ20GT88	27.04.2050	12.000.000	4,00%

17 Дадени кредити, депозити и кауции

	2019	30.09.2020
Краткорочно орочени депозити во домашни банки во македонски денари	36.000.000	-
Долгорочно орочени депозити во домашни банки во македонски денари	59.500.000	51.000.000
Вкупно	95.500.000	51.000.000

Долгорочно орочените депозити вклучуваат

Долгорочен депозит во ТТК банка АД Скопје со оригинален рок на доспевање од 3 години и каматна стапка од 2,25%

Долгорочен депозит во Охридска банка АД Скопје со оригинален рок на доспевање од 3 години и каматна стапка од 2,2%

Долгорочен депозит во Халкбанк АД Скопје со оригинален рок на доспевање од 3 години и каматна стапка од 2,4%

Направена е промена во известувањето кај краткорочно орочените депозити кои сега се прикажани во ставката 65. Краткорочно орочени депозити (Краткорочни финансиски средства), додека на 31.12.2019 година беа прикажани во ставка 25. Дадени кредити, депозити и кауции (Долгорочни финансиски вложувања). Види белешка 19.

18 Депозити и хартии од вредност - парични еквиваленти

	2019	30.09.2020
Депозити - по видување	42.500.000	9.096.500
Вкупно	42.500.000	9.096.500

19 Краткорочно орочени средства

	2019	30.09.2020
Краткорочни депозити во банки	-	8.500.000
Вкупно	-	8.500.000

Краткорочно орочените депозити вклучуваат

Краткорочен флексибилен депозит во Халкбанк АД Скопје со оригинален рок на доспевање од 2 години и каматна стапка од 1,5%

20 Основна главнина, запишан капитал

	2019	30.09.2020
Запишани и уплатени основачки обични акции (примарна емисија)	184.483.800	184.483.800
Вкупно	184.483.800	184.483.800

20 Потенцијални и преземени обврски

Судски спорови

Заклучно со 30.09.2020 година Друштвото не е предмет на судски постапки кои произлегуваат од неговото редовно работење, како и надвор од неговото редовно работење.

Преземени обврски

Заклучно со 30.09.2020 година Друштвото нема преземено обврски.

21 Трансакции со поврзани лица

Заклучно со 30.09.2020 година Друштвото има евидентирано трансакции и салда со поврзани страни кои се прикажани во следниот преглед:

Побарувања и обврски од поврзани страни

Поврзана страна	Салдо на сметка	Износ (МКД)
Обврски		
Триглав Осигурување АД Скопје	Обврски спрема други домашни поврзани друштва врз основа на извршени услуги	23.050
Вкупно обврски		23.050

Побарувања

Триглав Живот АД Скопје	Осигурување	Останати побарувања од поврзани друштва – Побарувања за надомест на трошоци	29.105
Вкупно побарувања			29.105

Преглед на трансакции со поврзани страни

Сите трансакции се извршени преку сметките на Друштвото во Комерцијална банка АД Скопје.

Приходи/Побарувања

Основ на трансакцијата	Датум на трансакција	Број на документ	Износ (во МКД)
Назив на поврзаното лице: Триглав Осигурување Живот АД Скопје			
Надомест на трошоци за електрична енергија	31.03.2020	KPF20/0083	25.142
Надомест на трошоци за електрична енергија	31.03.2020	KPF20/0084	13.994
Надомест на трошоци за електрична енергија	31.03.2020	KPF20/0085	19.448
Надомест на трошоци за електрична енергија	30.04.2020	KPF20/0108	6.864
Надомест на трошоци за електрична енергија	31.05.2020	KPF20/0131	9.616
Надомест на трошоци за електрична енергија	30.06.2020	KPF20/0155	11.336
Надомест на трошоци за електрична енергија	31.07.2020	KPF20/0199	19.006
Надомест на трошоци за електрична енергија	31.08.2020	KPF20/0233	14.153
Надомест на трошоци за електрична енергија	30.09.2020	KPF20/0230	14.952
Вкупно			134.511

Трошоци/Обврски

Основ на трансакцијата	Датум на трансакција	Број на документ	Износ (во МКД)
Назив на поврзаното лице: Триглав Осигурување АД Скопје			
Премии за осигурување	01.04.2020	0119-7721154919-127	21.600
Премии за осигурување	01.04.2020	0119-7721154719-128	10.800
Премии за осигурување	01.04.2020	0119-7721155119-124	19.200
Премии за осигурување	12.05.2020	0120-77211549192-088	4.800
Премии за осигурување	12.05.2020	0120-77211547191-084	2.400
Премии за осигурување	15.05.2020	0120-77211551191-085	1.600
Премии за осигурување	09.07.2020	0120-77211547192-064	1.800
Премии за осигурување	09.07.2020	0120-77211549193-068	3.600
Премии за осигурување	07.09.2020	0120-779710820-014	19.044
Премии за осигурување	07.09.2020	0120-779711620-019	8.490
Премии за осигурување	22.09.2020	0120-77211549194-048	800
Премии за осигурување	22.09.2020	0120-77211547193-044	400

Други услуги	01.06.2020	ИФ20/0029	32.547
Други услуги	30.06.2020	ИФ20/0029	40.635
Други услуги	30.09.2020	ИФ20/0059	21.850
Вкупно			189.566

22 Последователни настани

По датумот на составување на извештајот за финансиската состојба не се случија други настани од материјално значење, кои треба да се прикажат во финансиските извештаи.

23 Нови стандарди и интерпретации кои сеуште не се применети

До датумот на известување не се објавени нови стандарди и интерпретации кои се применливи, а не се применети во подготовката на овие финансиските извештаи.